

**Зубенко Василь Васильович,
доцент кафедри історії та теорії
права і держави Херсонського
державного університету,
кандидат юридичних наук, доцент**

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності в рамках правового поля завжди були актуальними. Відповідно до волі законодавця, що викладена в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» її правову основу складають Конституція України, низка законів, інші законодавчі акти та міжнародно-правові угоди і договори, учасником яких є Україна [1, с.49].

Кримінальний світ, маючи в своєму розпорядженні фінансові можливості, корупційні зв'язки, активно займається збиранням інформації про обставини, події, осіб, що становлять для нього певний інтерес. Злочинці інколи озброєні найновітнішими технічними засобами і вчиняють активну протидію діяльності правоохоронних органів.

Інформація (від лат. information - роз'яснення) - це повідомлення про щось або відомості про навколишній світ, процеси, які в ньому відбуваються, про події, ситуації, чийсь діяльність, що їх сприймають людина і живі організми, керуючі машини та інші системи [2, с.363].

Підрозділи правопорядку в цілому і працівники, які займаються розкриттям та розслідуванням кримінальних правопорушень, вчинених у військовій сфері зокрема, повинні володіти інформацією про осіб, які готуються чи вчинили злочини, осіб, які переховуються від органів розслідування, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання тощо.

Розв'язання завдань ефективного інформаційного забезпечення методами, що традиційно використовуються при провадженні оперативно-розшукових справ, такими, як робота з базами даних, внутрішніми інформаційними потоками, система взаємного обміну (запити, доручення тощо), різноманітні організаційні форми співробітництва, спільні операції та оперативні розробки, комбінації, - іноді не мають потрібного ефекту через специфіку сучасного кримінального світу [3, с.18].

Тому сучасний стан боротьби зі злочинністю диктує необхідність розробки і впровадження в практичну діяльність оперативних підрозділів систем активної інформаційної розвідки. Для використання ефективних заходів боротьби з криміналітетом оперативні працівники повинні мати можливість систематично здійснювати збирання та аналізування інформації із усіх відповідних джерел, щоб використовувати ці дані як з тактичною, так і з стратегічною метою цієї боротьби. Методи, які використовуються для отримання, накопичення і використання вказаної інформації, мають бути законодавчо закріплені.

Крім того, для збирання інформації оперативні працівники мають право:

- опитувати осіб за їх згодою, використовувати їх добровільну допомогу;

- відвідувати жилі та інші приміщення за згодою їх власників або мешканців для з'ясування обставин злочину, що готується, а також збирати відомості про протиправну діяльність осіб, щодо яких провадиться перевірка;

- негласно виявляти та фіксувати сліди тяжкого або особливо діяльність тяжкого злочину, документи та інші предмети, що можуть бути доказами підготовки або вчинення такого злочину, чи одержувати розвідувальну інформацію, у тому числі шляхом проникнення та обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи згідно з положеннями статті 267 Кримінального процесуального кодексу України;

- здійснювати аудіо-, відеоконтроль особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж згідно з положеннями статей 260, 263-265 Кримінального процесуального кодексу України;

- здійснювати спостереження за особою, річчю або місцем, а також аудіо-, відеоконтроль місця згідно з положеннями статей 269, 270 Кримінального процесуального кодексу України;

- здійснювати установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу згідно з положеннями статті 268 Кримінального процесуального кодексу України;

- отримувати від юридичних чи фізичних осіб безкоштовно або за винагороду інформацію про злочини, що готуються або вчинені, та про загрозу безпеці суспільства і держави;

- створювати і застосовувати автоматизовані інформаційні системи;

- звертатися у межах своїх повноважень із запитом до правоохоронних органів інших держав та міжнародних правоохоронних організацій відповідно до законодавства України, міжнародних договорів України, а також установчих актів та правил міжнародних правоохоронних організацій, членом яких є Україна [4, с.303].

Працівники підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукове забезпечення розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у військовій сфері в процесі оперативно-службової користуються правами, які надані ст.8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Тобто підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, при наявності підстав, передбачених ст.6 Закону, мають право проводити оперативно-розшукові заходи, результати яких у відповідності до ст.9 Закону повинні концентруватися в оперативно-розшукових справах. При здійсненні оперативно-розшукової діяльності проводяться оперативно-розшукові заходи, які й знайшли своє відображення в ст.8 зазначеного Закону.

Отже, одним із завдань оперативно-розшукового забезпечення розкриття і розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у військовій сфері є збирання інформації, яку потребує оперативно-розшукова, слідча та управлінська діяльність для

прийняття рішення щодо запобігання, припинення, розкриття, розслідування злочинів, забезпечення безпеки особи, суспільства та держави.

Список використаних джерел:

1. Сервецький І.В. Науково-практичний коментар Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».- К.: НАВСУ, 2002.- 312с.

2. Словник іншомовних слів. К., Наукова думка, 1974.

3. Гобозеров В.Ф. Оперативно-розыскная информация в системе служебного доказывания // Правоведение. 1978 № 6.

4. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність»// Відомості Верховної Ради України. К., 1992. №22. Ст. 303.